

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/137/2022
Identifikačné číslo spisu: 8515200148
Dátum vydania rozhodnutia: 30.05.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Alexandra Hanusová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:8515200148.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu F. Q., narodeného R. proti žalovanej P. Q., narodenej R. zastúpenej AK JUDr. Gelatka, s.r.o., Rajec, Námestie SNP 17, IČO: 46633154, o nahradenie prejavu vôle a iné, vedenej na Okresnom súde Stará Ľubovňa pod sp. zn. 3C/5/2015, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 28. septembra 2021 sp. zn. 23Co/52/2020, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žalobcovi priznáva proti žalovanej nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100%.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Stará Ľubovňa (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 2. októbra 2020 sp.zn. 3C/5/2015 rozhodol tak, že:

„I. Súd nahrádza prejav vôle žalovanej tak, že žalovaná ako predávajúca uzatvára so žalobcom ako kupujúcim Dodatok č. 1 zo dňa 19. 11. 2019 ku kúpnej zmluve, ktorá bola uzavretá dňa 11. 12. 2013, a ktorá je predmetom rozhodovania na Okresnom úrade Stará Ľubovňa, Katastrálny odbor, pod číslom konania V XXXX/XXXX, a to v písomnom znení, ktoré je neoddeliteľnou súčasťou rozsudku.

II. Súd určuje, že právny úkon žalovanej P. Q. ako predávajúcej zo dňa 30. 04. 2015 nazvaný ako odstúpenie od kúpnej zmluvy uzavretej dňa 11. 12. 2013, ktorá je predmetom konania o povolení vkladu vlastníckeho práva do katastra v konaní vedenom Okresným úradom Stará Ľubovňa pod č.k. V XXXX/XXXX je neplatný.

III. Žalovaná je povinná nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 100%, o ktorej výške bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.“

1.1. V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie v konštatoval, že žalobca sa domáha nahradenia prejavu vôle žalovanej k dodatku ku kúpnej zmluve z 11. decembra 2013 označenom ako Dodatok č. 1 z 19. novembra 2019 a určenia neplatnosti odstúpenia žalovanej od tejto kúpnej zmluvy z 30. apríla 2015. Možnosť domáhať sa nahradenia vôle vyvodil súd analogicky z ustanovenia § 50a ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) v spojení s ustanovením § 853 ods. 1 OZ a z platnej dohody (bod 1.16. kúpnej zmluvy), keďže táto úprava je obsahom aj účelom najbližšia úprave zmluvných vzťahov v prejednávanej veci. Podľa súdu prvej inštancie, ak sa žalovaná platnou kúpnu

zmluvou zaviazala previesť spoluvlastnícky podiel na žalobcu, okrem budovy vrátnice, tak je viazaná svojím prejavom vôle a v zmysle bodu 1.16. kúpnej zmluvy je povinná poskytnúť súčinnosť na nápravu väd zmluvy a žalobca je aktívne legitimovaný na podanie žaloby o nahradenie prejavu vôle.

1.2. K charakteru opravovaných náležitostí zmluvy a s tým súvisiacej otázky, či je možné upraviť zmluvu aj v prípadnej neplatnej časti uviedol, že pri výmere parcel, ktoré nesúhlasili so stavom v katastri nehnuteľností, došlo k rozdielu v dôsledku toho, že v čase po vyhotovení zmluvy a pred jej podpisom došlo k zmene ich výmer, ale iba v rámci týchto parcel a ich celková výmera a poloha, sa nezmenila. Označenie parcel zodpovedalo požiadavkám stanoveným v § 42 ods. 2 písm. c) zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (ďalej len "katastrálny zákon"), i keď uvedená výmera nebola aktuálna. Za tohto stavu dospel k záveru, že pri uvádzaní výmery parcel ide o zrejmu nesprávnosť. Pri posudzovaní zmluvy v časti týkajúcej sa budovy vrátnice riešil o aký typ chyby alebo vady ide, a či možno opraviť neplatné zmluvné dojednanie. Zahrnutie budovy vrátnice do zmluvy bolo podľa súdu vadou zmluvy, ktorá spôsobila čiastočnú neplatnosť zmluvy a bolo potrebné sa zaoberať otázkou, či možno neplatné dojednanie zo zmluvy vypustiť, či to je vylúčené a či je to možno považovať za opravu zmluvy. Zdôraznil zásadu sukromného práva, že fyzické osoby môžu robiť všetko, čo im zákon nezakazuje a teda strany zmluvy si môžu upraviť svoje práva akokoľvek, ak to nie je v rozpore s právnymi predpismi. V bode 1.16. kúpnej zmluvy si sporové strany dohodli, že sa zaväzujú poskytnúť súčinnosť na odstránenie prípadných väd kúpnej zmluvy alebo väd návrhu na vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. Toto ustanovenie mala žalovaná za neurčité a nezrozumiteľné, keďže nie je jasné, čo sa rozumie pod „poskytnutím súčinnosti“ a pod „vadami kúpnej zmluvy“. Toto namietala aj v súvislosti s hmotnoprávnym základom, ktorý by oprávňoval žalobcu na podanie žaloby. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku vysvetlil, že slovo súčinnosť znamená spoluprácu, spolupôsobenie, a ak ide o súčinnosť v súvislosti s vadami zmluvy, ide o spolupôsobenie na tom, aby zmluva takéto vady neobsahovala, čo zahŕňa aj prípadný podpis dodatku k zmluve. Slovo vada v právnom zmysle znamená nedostatok. Obdobné ustanovenia sa bežne používajú v zmluvách a ľuďmi je bežne akceptované ako ustanovenie, ktoré ich zaväzuje vykonať úkony potrebné na to, aby zmluva nemala nedostatky. Vada je širším pojmom ako chyby v písaní, počítaní alebo zrejme nesprávnosti v zmysle ustanovenia § 42 ods. 4 katastrálneho zákona, keďže okrem chýb uvádzaných v tejto norme zahŕňa aj iné pochybenia v zmluvách, ktoré môžu napr. spôsobovať aj neplatnosť zmluvy. Dohodu v bode 1.16. predmetnej kúpnej zmluvy preto súd považoval za dostatočne určitú a námietku neurčitosti tejto dohody za nedôvodnú. Ak bolo na dosiahnutie účelu dohodnutého v bode 1.16. kúpnej zmluvy potrebné uzavrieť dodatok, je to plne v súlade aj s bodom 1.20. kúpnej zmluvy. Ak existuje povinnosť zmluvnej strany uzavrieť dodatok k zmluve, je možné domáhať sa tohto aj žalobou na súde.

1.3. Na otázku, či je možné vypustenie neplatného dojednania zo zmluvy sa súd prvej inštancie vyjadril tak, že nejde o postup, ktorý je zakázaný zákonom a nejde ani o opravu zmluvy. Ak si strany platne dohodli povinnosť spolupôsobiť pri odstraňovaní väd zmluvy (čiže nielen chýb a nesprávností podľa ustanovenia § 42 ods. 4 katastrálneho zákona), mohli podľa súdu vypustiť aj čiastočne neplatné ustanovenie zmluvy, ktoré by bránilo zápisu zmeny do katastra nehnuteľností a tým dosiahnutiu účelu zmluvy. Vychádzal pritom zo zmluvnej voľnosti strán zmluvy a tiež z toho, že by nemali inú možnosť ako uzavretie novej zmluvy. Zohľadnil aj rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/109/2014, podľa odôvodnenia ktorého súd nemôže pri rozhodnutí o nahradení prejavu vôle na podstatných náležitostiach budúcej zmluvy nič meniť, dopĺňať či upresňovať a prípadné neurčité alebo chýbajúce údaje o identifikácii nehnuteľnosti napravovať výkladom účastníkov zmluvy, ale vzhľadom na skutočnosť, že na navrhovanom žalobnom návrhu nič nemenil, mal tieto závery pre danú vec za neaplikovateľné.

1.4. K námietke premlčania vznesenej žalovanou odôvodnenou tým, že po pripustení každej zmeny žaloby v súvislosti s nahradením prejavu vôle žalovanej, išlo vždy o uplatnenie nového práva, ktoré má nové procesné a hmotnoprávne účinky, súd prvej inštancie uviedol, že žalobca podal žalobu o nahradenie prejavu vôle do roka od 15. januára 2015, do kedy žiadal od žalovanej podpísať dodatok ku kúpnej zmluve. Podľa súdu je treba lehotu na plnenie počítať od lehoty určenej na podpis niektorou zmluvnou stranou, keďže v zmluve nebol určený termín/lehota, v akom je treba vady zmluvy odstrániť. Zmenami žaloby v závislosti od zmien v dodatkoch zmluvy sa podľa súdu žalobca stále domáhal nahradenia prejavu vôle žalovanej a dodatok o oprave nesprávnej výmery parcel, ktoré boli predmetom kúpnej zmluvy, sa nemenil. K zmenám v dodatkoch dochádzalo len vo vzťahu k budove vrátnice, ktorá

v dodatku z 15. januára 2015 bola uvedená, v dodatku z 12. januára 2016 už uvedená nebola a v dodatku z 19. novembra 2019 je v súvislosti s vrátnicou uvedená, že táto sa zo zmluvy vypúšťa. Hlavný rozdiel je teda medzi dodatkom z 15. januára 2015 a z 12. januára 2016, keďže zmena z 19. novembra 2019 len deklarovala, že budova vrátnice sa vypúšťa. Zdôraznil, že zmena žaloby je inštitút, ktorý umožňuje žalobcovi upraviť žalobu, od drobných úprav až po uplatnenie iného nároku. Z procesného hľadiska pre pripustenie zmeny žaloby je podstatné, či výsledky dovtedajšieho konania môžu byť podkladom na konanie o zmenenej žalobe. Z hmotnoprávneho hľadiska je pre súd podstatné uplatnenie práva v premlčacej lehote, čo v danej veci podaním žaloby do 1 roka od márneho uplynutia lehoty na podpis dodatku k zmluve, bolo splnené. Súd prvej inštancie skutkové zistenia posúdil tak, že kúpna zmluva je neplatná v časti týkajúcej sa prevodu budovy vrátnice a vo zvyšnej časti je platným právnym úkonom, že chyby vo výmerách parciel sú zrejmom nesprávnosťou zmluvy, ktorú je možné odstrániť podľa dohody v bode 1.16. kúpnej zmluvy, a že nebolo zakázané uzavrieť dohodu podľa bodu 1.16. kúpnej zmluvy, na základe ktorej môžu zmluvné strany zo zmluvy vypustiť jej neplatné ustanovenie. Toto ustanovenie zmluvy je hmotnoprávnym základom podanej žaloby o nahradenie prejavu vôle a keďže nárok nebol premlčaný, súd vyhovel žalobe v časti týkajúcej sa nahradenia prejavu vôle žalovanej uzavrieť Dodatok č. 1 z 19. novembra 2019 ku kúpnej zmluve z 11. decembra 2013, ktorý je neoddeliteľnou súčasťou rozsudku.

1.5. Pripustnosť žaloby o neplatnosť odstúpenia žalovanej od kúpnej zmluvy súd posúdil podľa ustanovenia § 80 písm. c) OSP, účinného v čase jej podania. Naliehavý právny záujem na požadovanom určení mal za preukázaný pripojeným spisom Správy katastra katastrálneho odboru Okresného úradu v Starej Ľubovni č. V XXXX/XXXX, podľa ktorého, ak by sa žalobca nároku nedomáhal na súde, správa katastra by to mohla považovať za konkludentný súhlas s odstúpením žalovanej od kúpnej zmluvy a konanie zastaviť. V prípade zastavenia vkladového konania katastrálneho úradu by pre žalobcu nemal zmysel žalobný návrh na nahradenie prejavu vôle žalovanej na dodatku ku kúpnej zmluve, keďže tento prejav vôle by nebol podkladom pre pokračovanie tohto konania. Žalovaná odstúpila od kúpnej zmluvy z 11. decembra 2013 písomným oznámením z 30. apríla 2015 bez uvedenia dôvodu. Podľa Občianskeho zákonníka (§ 588 a nasl.) je odstúpenie od zmluvy možné iba pre vady kúpenej veci v rámci zodpovednosti za vady. Posudzovanou zmluvou si jej strany nedohodli možnosť odstúpiť od zmluvy, odstúpenie od zmluvy žalovanou teda bolo v rozpore so zákonom (§ 48 ods. 1 OZ), a už len z tohto dôvodu je odstúpenie žalovanej od zmluvy neplatné. Samotná žalovaná odstúpenie od zmluvy nepovažovala za úkon s právnymi účinkami podľa nej to urobila „len pre natiehanie času“, čo je tiež, pre nedostatok vôle spôsobiť účinky zamýšľané zákonom, dôvodom neplatnosti takéhoto jej odstúpenia od zmluvy.

1.6. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa ustanovenia § 255 CSP tak, že úspešnému žalobcovi priznal proti žalovanej nárok na ich náhradu v rozsahu 100%.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 28. septembra 2021 sp. zn. 23Co/52/2020 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I. a II. (§ 387 ods. 1 CSP) a vo výroku III. ho zrušil a v rozsahu tohto zrušenia vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

2.1. Potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie vo veci samej (vo výrokoch I. a II.) odôvodnil jeho vecnou správnosťou, v celom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, nakoľko sa v ňom súd vysporiadal so všetkými námietkami žalovanej (§ 387 ods. 1 a ods. 2 CSP). Podľa odvolacieho súdu súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti podstatné pre posúdenie sporu a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s ustanovením § 220 ods. 2 CSP. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia a aj na odvolacie námietky žalovanej odôvodnenie prvostupňového rozsudku doplnil tým, že pokiaľ všetky ostatné časti predmetu prevodu predmetnou kúpnu zmluvou existujú, niet žiadneho rozumného dôvodu zneplatňovať celý právny úkon a znemožniť tak plnenie vôle zmluvných strán. Pre uvedenie nesprávnej výmery prevádzaných pozemkov alebo iných zrejmych nesprávností, so zreteľom na nepochybný zámer účastníkov zmluvy, v zmysle interpretačného pravidla stanoveného v ustanoveniach § 35 ods. 1 a ods. 2 OZ, nebolo možné (aj s ohľadom na nález Ústavného súdu SR z 1. apríla 2015 sp. zn. I. ÚS 640/2014) dospieť k záveru o neplatnosti ostatných častí predmetnej zmluvy (jej dodatku) a preto námietky žalovanej v odvolaní považoval za neopodstatnené. Pokiaľ zmluvné strany zahrnuli do kúpnej zmluvy aj neexistujúci predmet (budovu vrátnice) alebo v nej

uviedli nesprávnu výmeru a druh pozemkov, nemá to bez ďalšieho za následok neplatnosť celej tejto zmluvy a neznamená to definitívne zmarenie jej účinkov.

2.2. K rozhodovaniu o trovách konania (výrok III.) súdom prvej inštancie odvolací súd uviedol, že sa nezaoberal rodinným vzťahom strán sporu (syn a matka), ktorý by mohol indikovať aj ďalšie dôvody hodné osobitného zreteľa v zmysle ustanovenia § 257 CSP, a preto rozsudok v tejto časti zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) v časti jeho výrokov I. a II. dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovení § 420 písm. e) a f) CSP (o veci rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd a súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces) a z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP (rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci a záviselo od posúdenia právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu) a navrhla, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

3.1. Podľa dovolateľky vada zmätočnosti v zmysle ustanovenia § 420 ods. 1 písm. e) CSP spočíva v tom, že v odvolacom konaní konal a rozhodoval o veci senát 20Co v obsadení predseda senátu JUDr. Michal Boroň a členovia senátu JUDr. Branislav Breza a JUDr. Viera Kandriková, čím došlo k porušeniu práva žalovanej na zákonného sudcu. Podľa žalovanej zákonnými sudcami v odvolacom konaní mali byť sudcovia, ktorí v prvom odvolacom konaní prejednávajú jej odvolanie pod spisovou značkou 23Co/169/2018, a to predseda senátu a sudca spravodajca Mgr. Miloš Kolek a členky senátu JUDr. Mariana Muránska a JUDr. Daniela Babinová. Odvolanie bolo prijaté odvolacím súdom na prejednanie a rozhodnutie 28. decembra 2020 a bolo zapísané do súdneho registra pod sp. zn. 23Co/52/2020, teda bolo pridelené odvolaciemu senátu 23Co, ktorý vo veci konal v prvom odvolacom konaní, a ktorý prvý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie. Senát 23Co k 28. decembru 2020 podľa v tom čase platného rozvrhu práce Krajského súdu v Prešove existoval. Vec bola následne 11. januára 2021 o 7:29:30 hod. pridelená do oddelenia senátu 18Co sudkyňi JUDr. Daniele Babinovej a následne bolo 13. januára 2021 vykonané opakované pridelenie spisu náhodným výberom a v ňom bol spis o 10:42:29 hod. pridelený na prejednanie a rozhodnutie sudcovi senátu 20Co, ktorým bol JUDr. Michal Boroň. Podľa dovolateľky opakovaným prerozdelením vykonaným 13. januára 2021 zasiahol súd do jej práva na zákonného sudcu a bola týmto prerozdelením vec odňatá jej zákonnému sudcovi. Nakoľko išlo o vec, ktorá bola odvolacím súdom zrušená a vrátená súdu prvej inštancie a opätovne predložená na rozhodnutie o odvolaní o tom istom predmete rozhodovania a o súvisiacich výrokoch, na ktorú platí režim špeciálnych pravidiel pridelenia vecí podľa rozvrhu práce Krajského súdu v Prešove, jeho časti B Výkon súdnictva, III. Občianskoprávna agenda, bod 2. Pravidlá určovania zákonného sudcu, bod. 2.2. Špecifické pravidlá pridelenia vecí, a to bez ohľadu na prijatý Dodatok č. 1 k rozvrhu práce na rok 2021, bola vec správne pridelená na rozhodnutie sudkyňi senátu 18Co JUDr. Daniele Babinovej, nakoľko podľa rozvrhu práce Krajského súdu v Prešove platného k 28. decembru 2020 predsedom senátu 23Co bol Mgr. Miloš Kolek a členkami senátu sudkyne JUDr. Mariana Muránska a JUDr. Daniela Babinová, obe v zaradení predsedu senátu, a pri pridelení vecí 11. januára 2021 boli správne do náhodného výberu zaradené senáty 2Co JUDr. Mariany Muránskej a 18Co JUDr. Daniely Babinovej.

3.2. Porušenia práva na spravodlivý proces sa odvolací súd podľa dovolateľky dopustil aj tým, že rozhodoval o takej žalobe, ktorá nebola obsahom pôvodného žalobného návrhu. Žalobca pôvodne podal žalobu na nahradenie prejavu vôle žalovanej pri uzavretí Dodatku č. 1 ku kúpnej zmluve, ktorá bola uzavretá 11. decembra 2013 v písomnom znení, ktorý bol nedeliteľnou súčasťou rozsudku. Žalobca neskôr podal 2 návrhy na zmenu žaloby. Ich podstatou bola zmena listiny Dodatku č. 1 kúpnej zmluvy, pri uzavretí ktorej mal súd rozhodnutím nahradiť prejav vôle žalovanej. V podaných návrhoch na zmenu žaloby sa priložené dodatky č. 1 odlišovali svojím obsahom aj dátumom vyhotovenia, súd na návrh žalobcu navrhované zmeny žaloby pripustil. Posledným návrhom žalobcu na zmeny žaloby, ktorý súd pripustil bol návrh, aby obsahom jeho podania z 19. novembra 2021 bola pripustená zmena žalobného návrhu tak, že „Súd nahrádza prejav vôle žalovanej tak, že žalovaná ako predávajúca uzatvára so žalobcom ako kupujúcim dodatok č. 1 kúpnej zmluvy, ktorá bola uzavretá dňa 11. 12. 2013, a ktorá je predmetom rozhodovania na Okresnom úrade Stará Ľubovňa, katastrálny odbor pod č. k. Q., a to v

pisomnom znení, ktoré je nedeliteľnou súčasťou rozsudku“, pričom prílohou podania bol žalobcom nepodpísaný Dodatok č. 1 z 19. novembra 2019, ktorí v súlade s navrhovaným petitom má tvoriť nedeliteľnú časť rozsudku. Okresný súd Stará Ľubovňa pripustil zmenu petitu uznesením zo 16. marca 2020 sp. zn. 3C/5/2015-437 tak, že predmetom rozhodovania bude nahradenie prejavu vôle žalovanej na žalobcom nepodpísanom Dodatku č. 1 z 19. novembra 2011 a v prípade, ak súd vyhovie žalobe, bude tento žalobcom nepodpísaný dodatok nedeliteľnou súčasťou rozsudku. Následne na pojednávaní konanom 4. septembra 2020 žalobca doručil súdu podpísaný Dodatok č. 1 z 19. novembra 2019. Žalobca po doručení tohto podpísaného Dodatku č. 1 nenavrhol ani nežiadal a pripustiť zmenu žaloby tak, aby sa rozhodnutie súdu vzťahovalo aj na dodatok č. 1 podpísaný žalobcom. Ak súd nepripustil takúto zmenu žaloby a zistil, že podpísaný návrh dodatku č. 1 z 19. novembra 2019 a nepodpísaný dodatok sú obsahovo totožné a rozhodol rozsudkom z 2. októbra 2020 č. k. 3C/5/2015-256 tak, že jeho neoddeliteľná súčasť je Dodatok č. 1 z 19. novembra 2019, ktorý bol súdu doručený 4. septembra 2020, t. j. ten, ktorý je podpísaný žalobcom, je poznačený vadou zmätočnosti, pretože rozsudok, ktorý nahrádza prejav vôle žalovanej pri uzatváraní Dodatku č. 1 z 19. novembra 2019 nebol obsahom žaloby a ani návrhom na zmenu žaloby, ktorá bola súdom pripustená.

3.3. Pripustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 ods. 1 písm. a) CSP spočíva podľa dovolateľky v nesprávnom právnom posúdení v tom, že odvolací súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu pri posudzovaní platnosti kúpnej zmluvy, možnosti odstraňovania väd kúpnej zmluvy a návrhu na vklad vlastníctva do katastra nehnuteľností a premlčania uplatneného nároku.

3.4. Žalovaná nepovažovala za správny záver odvolacieho súdu, že v zmysle ustanovenia § 41 OZ skutočnosť, že vrátnica uvádzaná v zmluve neexistuje, spôsobuje iba čiastočnú neplatnosť kúpnej zmluvy vzhľadom na to, že odvolací súd neriešil a nezodpovedal otázku, či z povahy právneho úkonu alebo z obsahu, alebo z okolností, za ktorých k nemu došlo vyplýva, že táto časť môže byť oddelená od ostatného obsahu. Podľa žalovanej označenú neplatnú časť právneho úkonu nemožno od neho oddeliť, a to jednak preto, že predmetom prevodu bol v zmluve označený súbor nehnuteľností za kúpnu cenu určenú jednou sumou za všetky nehnuteľnosti, pričom ak má byť riešením oddelenie neplatnej časti od platnej časti právneho úkonu, tak podstatným predpokladom je, že pri oddelení má byť označený nielen predmet, ale aj jeho kúpna cena. Z rozhodnutia odvolacieho súdu sa nedá zistiť ako sa má realizovať oddelenie neplatnej časti od kúpnej ceny, a preto podľa nej záver súdu, že po oddelení neplatnej časti zvyšok právneho úkonu sám osebe obstoje a zostane v platnosti, je výrokom arbitrárnym. Odvolací súd v zmysle ustanovenia § 41 OZ neprihliadol na povahu kúpnej zmluvy a jej obsah a z toho vyplývajúcu právnu nemožnosť plnenia vyplývajúcu z ustanovenia § 133 ods. 2 OZ a ustanovenia § 31 ods. 2 katastrálneho zákona, podľa ktorého okresný úrad môže povoliť prevod vlastníckeho práva vkladom iba v prípade, že sú splnené podmienky na vklad podľa kúpnej zmluvy vcelku, inak návrh (v celom rozsahu) zamietne. Vzhľadom na to, že predmetom prevodu uvádzaným v predmetnej zmluve je stavba, ktorá neexistuje, je kúpna zmluva z 11. decembra 2013 nespôsobilou listinou na povolenie zápisu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností a absolútne neplatným právnym úkonom pre nemožnosť plnenia.

3.5. K možnosti odstraňovania väd kúpnej zmluvy a návrhu na vklad vlastníctva do katastra nehnuteľností poukázala dovolateľka na záver súdu prvej inštancie uvedený v bode 57. jeho rozsudku, podľa ktorého ak si strany dohodli povinnosť spolupôsobiť pri odstraňovaní väd zmluvy, čiže nielen chýb a nesprávnosti podľa ustanovenia § 42 ods. 4 katastrálneho zákona, môžu vypustiť aj neplatné ustanovenie zo zmluvy, ktoré by bránilo zápisu do katastra nehnuteľností, pričom vychádzal zo zmluvnej voľnosti strán. Žalovaná s uvedeným názorom nesúhlasila a poukázala na odôvodnenie predchádzajúceho rozhodnutia odvolacieho súdu, v ktorom tento súd uviedol, že kúpna zmluva z 11. decembra 2013 je čiastočne platným a čiastočne neplatným právnym úkonom, pričom dojednanie v bode 1.16 zmluvy by mohlo byť hmotnoprávnym základom pre rozsudok o nahradení vôle. Zdôraznila, že pre určitosť prejavu vôle je dôležitý obsah listiny a nestačí, že stranám je jasné čo je predmetom zmluvy, a dodatkom k zmluve môže byť opravená chyba v písaní alebo zjavná nesprávnosť, ale nemôže byť opravené neplatné dojednanie. Podľa žalovanej neplatné dojednanie v kúpnej zmluve znamená takú právnu skutočnosť, ktorú účastníci kúpnej zmluvy nemôžu konvalidovať žiadnym všeobecne daným a využívaným spôsobom nápravy v písomnom vyhotovení zmluvy, napr. jej doplnením alebo vypustením niektorého z jej ustanovení. Názor súdu prvej inštancie, že v rámci zmluvnej voľnosti strany môžu vypustiť zo zmluvy jej neplatné ustanovenie, ktoré by bránilo zápisu do katastra nehnuteľností, je v rozpore s právnym názorom odvolacieho súdu uvedenom v odôvodnení jeho uznesenia vyneseneho vo

veci, čo je vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dodatkom k zmluve môže byť opravená chyba v písaní alebo zrejme nesprávnosť v zmluve, avšak nemôže byť opravené neplatné dojednanie, tento stav treba hodnotiť ako prekážku, ktorá bráni plneniu podľa kúpnej zmluvy v celom rozsahu. Podľa žalovanej kúpna zmluva z 11. decembra 2013 je absolútne neplatný právny úkon pre nemožnosť plnenia.

3.6. Súd prvej inštancie vo veci pripustil poslednú zmenu petitu uznesením zo 16. marca 2020 sp. zn. 3C/5/2015-437 tak, že tento znie: "Súd nahrádza prejav vôle žalovanej tak, že žalovaná ako predávajúca uzatvára so žalobcom dodatok číslo 1 zo dňa 19. 11. 2019 kúpnej zmluvy, ktorá bola uzavretá dňa 11. 12. 2013, a ktorá je predmetom rozhodovania na Okresnom úrade Stará Ľubovňa, katastrálny odbor pod č. k V XXXX/XXXX, a to v písomnom znení, ktoré je nedeliteľnou súčasťou rozsudku", ktorého prílohou bol nepodpísaný Dodatok č. 1 z 19. novembra 2019. Žalovaná vzniesla námietku premlčania uplatneného práva na nahradenie prejavu vôle rozhodnutím súdu pri uzavretí Dodatku č. 1 ku kúpnej zmluve z 19. novembra 2019, ktorý bol súdu doručený 21. novembra 2019 ako príloha návrhu na zmenu žaloby, ktorú súd pripustil uznesením zo 16. marca 2020 a tvrdila, že žalobca sa novým návrhom na zmenu žaloby domáhal na súde nového práva, t. j. iného nároku, ktorý má nové procesné a hmotnoprávne účinky. Súd prvej inštancie sa s týmto právnym posúdením nestotožnil s tým, že podanie žaloby 19. januára 2015 vyvolalo účinky uplatnenia práva a prerušenie premlčacej doby aj pre podania následných návrhov na zmenu žaloby a k nim priložených dodatkov č. 1, s čím sa stotožnil aj odvolací súd. Vzhľadom na uvedené posúdením námietky premlčania uplatneného práva sa podľa dovolateľky odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a jeho rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení.

4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu navrhol, aby odvolací súd dovolanie žalovanej podľa ustanovenia § 447 písm. f) CSP odmietol a priznal mu náhradu trov dovolacieho konania. K dovolaciemu dôvodu podľa ustanovenia § 420 písm. e) CSP uviedol, že senát, ktorému bola vec pridelená bol určený v súlade s rozvrhom práce Krajského súdu v Prešove na rok 2021 v znení jeho opravy a dodatkov. Podľa neho neobstojí ani dovolací dôvod podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP, pretože žalobca na pojednávaní 4. septembra 2020 predložil súdu Dodatok č. 1 z 19. novembra 2019, ktorý bol ním podpísaný, pričom nebolo potrebné, aby súd o prípustnosti takejto zmeny rozhodoval postupom podľa ustanovenia § 142 ods. 1 CSP, lebo o zmene obsahu Dodatku č. 1 rozhodoval už uznesením zo 16. marca 2020 po námietkach, že prílohou rozsudku má byť dodatok zmluvy podpísaný žalobcom. Poukázal na ustálenú súdnu prax, podľa ktorej ak žalobca prejaví svoju vôľu (ofertu) v rámci žaloby, k uzavretiu zmluvy dochádza právoplatnosťou rozsudku o nahradení prejavu vôle a ďalší prejav vôle žalobcu je bez právneho významu (rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22Cdo/1672/2013). Je teda právne bezvýznamné, či prílohou rozsudku bol podpísaný alebo nepodpísaný Dodatok č.1 kúpnej zmluvy z 11. novembra 2019. K dôvodom dovolania podľa ustanovení § 421 ods. 1 písm. a) CSP žalovaná neuviedla, respektíve nevysvetlila, v čom sa odvolací súd odklonil od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. V dovolaní žalovaná len polemizuje o právnom posúdení veci odvolacím súdom, o absolútnej neplatnosti celého právneho úkonu, s poukazom na nemožnosť plnenia len časti zmluvy. Záver vyjadrený v bode 8. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu označila za arbitrárny a účelovo interpretuje ustanovenie § 41 OZ. Tvrdenia žalovanej o prioritte neplatnosti právneho úkonu je vyvrátená nálezom Ústavného súdu SR sp. zn. I ÚS 640/2014, na ktorý je poukaz v bode 44. odôvodnenia napadnutého rozsudku, podľa ktorého súdna ochrana má byť založená okrem iného aj na súčasnej preferencii výkladu v prospech platnosti právneho úkonu. Ďalej poukázal na obsah kúpnej zmluvy, v ktorej je tzv. Salvátorskou doložkou v bode 1.21. a záväzkom poskytnúť súčinnosť v bode 1.16. nepochybne vyjadrené, že neplatnosť jednotlivých ustanovení zmluvy nemá vplyv na platnosť zmluvy ako celku, a že v prípade vád kúpnej zmluvy sa účastníci zaväzujú poskytnúť potrebnú súčinnosť pri náprave zmluvy. K možnosti odstraňovania vád kúpnej zmluvy poukázal na záver súdu prvej inštancie o zmluvnej voľnosti, ktorý je v rozpore s právnym názorom odvolacieho súdu a na to, že žalovaná v dovolaní neuviedla dôvody, pre ktoré nie je možné v tomto prípade aplikovať túto zásadu a na to, že úplne ignoruje závery súdu prvej inštancie k viazanosti názorom odvolacieho súdu, ktoré sú uvedené v bodoch 12., 13., 14. a 15. odôvodnenia napadnutého rozsudku. Za nedôvodnú považoval aj námietku premlčania práva, k čomu zdôraznil, že v konaní sa domáhal jedného nároku a všetky jeho procesné úkony smerovali len k dosiahnutiu toho istého výsledku konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že dovolanie žalovanej nie je prípustné a je potrebné ho odmietnuť.

6. Podľa ustanovenia § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa ustanovenia § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa ustanovenia § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. Dovolanie prípustné podľa ustanovenia § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (§ 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa ustanovenia § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku takejto viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

12. V danej veci žalovaná tvrdí, že o nej rozhodoval nesprávne obsadený súd, a teda došlo k procesnej vade uvedenej v ustanovení § 420 písm. e) CSP.

13. Právo na zákonného sudcu je zaručené v ustanovení čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého nemožno nikoho odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon. Uvedený ústavný príkaz predstavuje pre každého účastníka konania rovnakú záruku, že na rozhodovanie o jeho veci sú povolávané súdy a sudcovia podľa vopred vybraných zásad (procesných pravidiel).

14. Princíp nebyť odňatý zákonnému sudcovi bol v civilnom sporovom konaní premietnutý aj do ustanovenia § 420 písm. e) CSP. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd. Súdna prax je pritom jednotná v tom, že súd treba považovať za nesprávne obsadený aj vtedy, ak nekoná zákonný sudca.

15. Koho treba považovať za zákonného sudcu a akým spôsobom možno vykonať jeho zmenu upravuje ustanovenie § 3 ods. 3 a ods. 4 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), podľa ktorého zákonný sudca je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci. Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte. Zmenu v osobe zákonného sudcu možno vykonať len v súlade so zákonom a s rozvrhom práce.

16. Za zákonného sudcu podľa ustanovenia čl. 48 ods. 1 ústavy je zásadne potrebné považovať toho, kto bol určený na prejednanie a rozhodnutie veci v súlade s rozvrhom práce súdu (napr. rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 52/97, sp. zn. II. ÚS 47/99, sp. zn. II. ÚS 118/02, sp. zn. III. ÚS 46/04, sp. zn. III. ÚS 46/2012, sp. zn. IV. ÚS 161/08). Ústavný súd pojem zákonného sudcu vykladá tak, že ním je sudca, ktorý bol pridelený na výkon funkcie na súd toho stupňa súdnej moci, ktorý je vecne a miestne príslušný rozhodnúť za predpokladu, že podľa rozvrhu práce ide o sudcu oprávneného konať a rozhodnúť určitý druh súdnej agendy. Nejde o rozvrh práce ďalšieho, ale rozvrh práce, ktorý je v súlade so zákonom a príslúchajúcimi právnymi predpismi.

17. Nesprávne obsadeným je súd obsadený v rozpore s ustanoveniami upravujúcimi zloženie súdu, ktorý má určitý spor prejednať a rozhodnúť. Súd je nesprávne obsadený aj vtedy, ak o veci nekoná zákonný sudca. Zákonným sudcom je sudca určený v súlade s rozvrhom práce vecne a miestne príslušného súdu (sp. zn. 7Cdo/51/2018). Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte. Okrem procesných pravidiel určovania príslušnosti súdov a ich obsadenia je súčasťou základného práva na zákonného sudcu aj pridelenie súdnej agendy sudcom a určenia zloženia senátov na základe pravidiel obsiahnutých v rozvrhu práce tak, aby bolo zachované stanovené pridelenie súdnej agendy na konanie sudcom a aby bol vylúčený výber súdov a sudcov „ad hoc“, pre rôzne dôvody a účely. Ak sudca bude určený v rozpore s rozvrhom práce alebo síce v súlade s ním, ale na základe jeho pravidla (opatrenia), ktoré odporuje zákonu, právo na zákonného sudcu vyplývajúce z ustanovenia čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky sa nerešpektuje a v takomto prípade treba súd považovať v zmysle ustanovenia § 420 písm. e) CSP za nesprávne obsadený.

18. Dovolací súd v danej veci predovšetkým skúmal, či vybraný senát (ne)bol, ktorý o nej konal a rozhodoval bol určený v súlade s rozvrhom práce.

19. Podľa ustanovenia § 50 ods. 1 zákona o súdoch na účely tohto zákona sa rozvrhom práce rozumie akt riadenia predsedu súdu, ktorým sa riadi organizácia práce súdu pri zabezpečovaní výkonu súdnictva na príslušný kalendárny rok.

20. Podľa ustanovenia § 50 ods. 2 písm. a) zákona o súdoch rozvrh práce obsahuje určenie senátov, samosudcov, súdnych úradníkov a notárov poverených vybavovaním jednotlivých druhov vecí, ktoré došli na súd.

21. Podľa ustanovenia § 51 ods. 1 zákona o súdoch ak tento zákon neustanovuje inak, veci určené podľa predmetu konania sa v súlade s rozvrhom práce pridávajú jednotlivým senátom alebo samosudcom náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom tak, aby bola vylúčená možnosť ovplyvňovania pridelenia vecí. Súdny úradníkom sa pridávajú veci podľa rozvrhu práce tak, aby sa zabezpečilo ich rovnomerné zaťaženie a riadny chod súdu.

22. Podľa ustanovenia § 51 ods. 2 zákona o súdoch podmienka náhodného výberu podľa odseku 1 je splnená vtedy, ak sa má vec prideliť jednému z aspoň dvoch senátov, samosudcov alebo súdnych úradníkov.

23. Podľa ustanovenia čl. I Dodatku č. 8 k Rozvrhu práce Krajského súdu v Prešove (1SprR/29/2020) účinného od 22. decembra 2020 (t. j. účinného v čase doručenia odvolania odvolaciemu súdu dňa 28. decembra 2020), v súvislosti so zmenou zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, predsedníčka krajského súdu Opatrením č. 7 z 11. decembra 2020 (1SprR/28/2020) určila, že pozastavenie nápadu do súdneho oddelenia 23Co sa nevzťahuje na tie veci, v ktorých bol v minulosti predsedom a sudcom spravodajcom Mgr. Miloš Kolek a sú opätovne predložené na prejednanie odvolaciemu súdu a majú sa v nich aplikovať Špecifické pravidlá pridelovania vecí uvedené v rozvrhu práce na rok 2020. Podľa Špecifických pravidiel pridelovania vecí v Občianskoprávnej agende Krajského súdu v Prešove na rok 2021, ak nie je možné vec zrušenú odvolacím súdom a vrátenú prvostupňovému súdu a znovu predloženú na rozhodnutie o odvolaní o tom istom predmete rozhodovania a o súvisiacich výrokoch (vrátane samostatného rozhodovania o trovách konania) zapísať do súdneho registra pod novú spisovú značku tomu odvolaciemu senátu, ktorý vec zrušil, pre zmenu v organizácii práce alebo ide o iné zloženie senátu, vec sa pridelí do senátu pôvodného kolégia, v ktorom je podľa rozvrhu práce zaradený sudca - spravodajca vecí v pôvodnom senáte. Ak tento sudca prestal byť sudcom, bol pridelený na iný súd alebo vec nemožno prideliť senátu, v ktorom je zaradený sudca spravodajca z iných dôvodov, vec sa pridelí senátu, do ktorého sú zaradení zostávajúci dvaja členovia pôvodného senátu. Ak sú obaja v zaradení predsedu senátu, vec sa jednému z nich ako predsedovi senátu pridelí náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov. Ak ani takto nie je možné vec prideliť, pridelí sa náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov do senátu toho istého kolégia, resp. kolégií, ktoré podľa tohto rozvrhu práce vybavujú občianskoprávnu agendu.

24. Z obsahu predloženého súdneho spisu dovolací súd zistil, že vec bola na odvolací súd doručená 28. decembra 2020 a v súlade s Rozvrhom práce Krajského súdu v Prešove, v znení jeho Dodatku č. 8., bola správne zapísaná do súdneho oddelenia 23Co, ako vec opätovne predložená odvolaciemu súdu na prejednanie. Podľa Rozvrhu práce Krajského súdu v Prešove na rok 2021, v znení jeho Dodatku č. 1. (1SprR/30/20), v dôsledku prerušenia výkonu súdnictva sudcom Mgr. Milošom Kolekom, bolo súdne oddelenie 23Co neobsadené a nevybavené veci z oddelenia 23Co sa mali prerozdeliť náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov do súdnych oddelení 2Co, 3Co, 5Co, 7Co, 8Co, 9Co, 12Co, 13Co, 16Co, 17Co, 18Co, 19Co, 20Co, 22Co, 14Co, 11Co, 15Co, 10Co, 1Co a 6Co v určených pomeroch. Dňa 11. januára 2021 bola vec pridelená do súdneho oddelenia 18Co. Náhodný výber sa však namiesto z dvadsiatich súdnych oddelení, chybne realizoval len z dvoch súdnych oddelení (2Co a 18Co), do ktorých boli zaradené pôvodné členky senátu 23Co (JUDr. Muránska - 2Co a JUDr. Babinová - 18Co, ktoré už ale nepôsobili v jednom senáte), čo bolo v rozpore s Rozvrhom práce Krajského súdu v Prešove na rok 2021 v znení jeho Dodatku č. 1. (č.l. 522 v spise), a preto predsedníčka krajského súdu Opatrením z 12. januára 2021 (Spr 11/21-9) nariadila nápravu tohto nesprávneho zápisu a vec bola opätovne prerozdelená náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov medzi dvadsať súdnych oddelení v zmysle Dodatku č. 1 k Rozvrhu práce na rok 2021, a to do oddelenia 20Co.

25. Z uvedeného je podľa dovolacieho súdu zrejmé, že odvolanie žalovanej bolo na odvolacom súde náhodným výberom pridelené do oddelenia 20Co, čo zohľadňuje aj Špecifické pravidlá pridelovania vecí, nakoľko vec zrušená odvolacím súdom a vrátená prvoinštančnému súdu a znovu predložená na rozhodnutie o odvolaní o tom istom predmete rozhodovania bola zapísaná do súdneho registra pod novú spisovú značku tomu istému odvolaciemu senátu 23Co a až v súvislosti s prerušením výkonu súdnictva P. došlo k prerozdeleniu vecí z tohto oddelenia medzi ostatné senáty krajského súdu podľa Dodatku č. 1 k rozvrhu práce na rok 2021. Ani námietka žalovanej, že podľa Špecifických pravidiel pridelovania vecí bola vec správne zapísaná náhodným výberom medzi senátmi (2Co a 18Co), v ktorých boli zaradené pôvodné členky senátu 23Co JUDr. Muránska a JUDr. Babinová, nie je podľa dovolacieho súdu

dôvodná, nakoľko tieto sudkyne v danej dobe nepôsobili v jednom senáte. Dovolanie podľa ustanovenia § 420 písm. e) CSP v tejto veci podľa dovolacieho súdu nie je prípustné.

26. Dovolateľka vyvodzovala prípustnosť dovolania aj z ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Namietala, že súd prvej inštancie rozhodoval o takej žalobe, ktorá nebola obsahom pôvodného návrhu. Uviedla, že súd po viacerých zmenách žaloby, pripustil poslednú zmenu petitu uznesením zo 16. marca 2020 č. k. 3C/5/2015-437 tak, že petit znie: Súd nahrádza prejav vôle žalovanej tak, že žalovaná ako predávajúca uzatvára so žalobcom ako kupujúcim Dodatok č. 1 zo dňa 19. novembra 2019 Kúpnej zmluvy, ktorá bola uzavretá dňa 11. decembra 2013, a ktorá je predmetom rozhodovania na Okresnom úrade Stará Ľubovňa katastrálny odbor pod č. k. V XXXX/XXXX, a to v písomnom znení, ktoré je neoddeliteľnou súčasťou rozsudku. Prílohou tohto podania bol žalobcom nepodpísaný Dodatok č. 1 z 19. novembra 2019. Žalobca následne na pojednávaní 4. septembra 2020 predložil súdu ním podpísaný Dodatok č. 1 z 19. novembra 2019, ktorý súd vyhodnotil ako zhodný s predloženým nepodpísaným dodatkom. Uvedený záver dovolateľka nepovažuje za správny, pretože medzi dodatkami je rozdiel práve v podpise žalobcu na dodatku, bez ktorého by nebol ani v prípade nahradenie jej vôle dodatok uzavretý. Pokiaľ súd podpísaný dodatok k zmluve nepovažoval za návrh na zmenu žaloby podľa ustanovenia § 140 CSP a nerozhodol o nej, rozhodol o inej žalobe ako bola posledne zmenená, a týmto nesprávnym postupom jej znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

27. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v ustanovení § 420 písm. f) CSP, sú: a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky, v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov (I. ÚS 26/94). Pod porušením práva na spravodlivý proces podľa tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

28. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa, že vo veci nepostupoval správne; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k procesnej vade skutočne došlo (rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/41/2017, sp. zn. 3Cdo/214/2017, sp. zn. 8Cdo/5/2017, sp. zn. 8Cdo/73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľky, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jej práva na spravodlivý proces.

29. Podľa ustanovenia § 140 ods. 1 CSP zmena žaloby je návrh, ktorým sa rozširuje uplatnené právo alebo sa uplatňuje iné právo. Zmenou žaloby je i podstatná zmena alebo doplnenie rozhodujúcich skutočností tvrdených v žalobe (§ 140 ods. 2 CSP). Za zmenu žaloby sa nepovažuje úkon žalobcu, ktorým mení uplatnený nárok, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu (§ 140 ods. 3 CSP).

30. V danej veci dovolací súd vychádza z toho, že žalobca sa zmenou žaloby, o ktorej prvoinštančný súd rozhodol uznesením zo 16. marca 2020 č. k. 3C/5/2015-437, domáhal nahradenia prejavu vôle žalovanej s Dodatkom č. 1 ku Kúpnej zmluve z 19. januára 2019 a o tomto aj bolo rozhodnuté. Skutočnosť, že neoddeliteľnou súčasťou rozsudku súdu prvej inštancie je Dodatok č. 1, ktorý obsahuje aj podpis žalovaného, neznamená, že išlo o iný Dodatok č. 1 ako bol ten, ktorý bol prílohou zmeny žaloby, o ktorej bolo súdom prvej inštancie rozhodnuté uznesením zo 16. marca 2020 č. k. 3C/5/2015-

437. Podpis dodatku totiž nič nemení na jeho obsahu, t. j. návrhu na uzavretie zmluvy, resp. dodatku ku zmluve, nakoľko text zmluvy, ku ktorej uzavretiu má byť nahradený prejav vôle žalovaného, tak ako ho predloží žalobca v žalobe (ako súčasť žalobného petitu), je potrebné v zmysle ustanovenia § 43a Občianskeho zákonníka považovať za návrh na uzavretie zmluvy, ktorý nemožno modifikovať bez súhlasu navrhovateľa (§ 44 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Súdne rozhodnutie (rozsudok) potom nahrádza akceptáciu tohto návrhu žalovaným. Aj Najvyšší súd Českej republiky dospel v rozsudku z 19. 9. 2007 sp. zn. 22Cdo/1875/05 k záveru, že žalobu o nahradenie prejavu vôle žalovaného uzavrieť so žalobcom zmluvu treba považovať za návrh (ofertu) na uzavretie zmluvy, pričom právoplatnosťou súdneho rozhodnutia nahrádzajúceho prejav vôle žalovaného uzavrieť takúto zmluvu dochádza k zhode vôle oboch zmluvných strán a kúpna zmluva je tým uzavretá (rozsudok NS SR z 30. januára 2024 sp. zn. 1Cdo/47/2022). Z uvedeného je zrejmé, že podpis dodatku nebol obsahovou náležitosťou Dodatku č. 1 z 19. novembra 2019, k uzavretiu ktorého má byť nahradený prejav vôle žalovanej, a preto skutočnosť, že bola súdu predložená aj podpísaná verzia listiny, obsahujúca text dodatku a táto sa stala súčasťou rozsudku, neznamená, že išlo o iný dodatok ako bol predmetom zmeny žaloby, o prípustnosti ktorej rozhodol súd prvej inštancie uznesením zo 16. marca 2020 č. k. 3C/5/2015-437.

31. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalovaná neopodstatnene namieta, že jej bolo nesprávnym procesným postupom súdu znemožnené uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP).

32. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalovaná neopodstatnene namieta, že jej bolo nesprávnym procesným postupom súdu znemožnené uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP).

33. Dovolateľka v dovolaní uplatnila aj dovolací dôvod uvedený v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

34. Dovolanie prípustné podľa ustanovenia § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

35. Právnym posúdením veci treba považovať činnosť súdu spočívajúcu v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej normy, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Nesprávne právne posúdenie veci nemožno preto vymedziť nesprávnym či nedostatočným zistením skutkového stavu. Ani sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo jednoduché spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v ustanovení § 432 ods. 2 CSP.

36. Okrem tohto nevyhnutným predpokladom, aby dovolací súd mohol posúdiť prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 CSP je, že dovolateľ uvedie právnu (nie skutkovú) otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Otázka relevantná v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou uvedená v dovolaní jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom. Inak dovolací súd nemá možnosť posúdiť, či ide skutočne o právnu otázku, či ide o právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sú splnené osobitné podmienky uvedené v jednotlivých prípadoch, v ktorých citované ustanovenie dovolanie pripúšťa.

37. Pre právnu otázku, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP). Ide o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie odvolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od

„ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Dovolací súd k tomuto už v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/6/2017 (tiež v rozhodnutiach sp. zn. 2Cdo/203/2016, sp. zn. 3Cdo/235/2016, sp. zn. 4Cdo/95/2017, sp. zn. 6Cdo/123/2017, sp. zn. 7Cdo/140/2017, sp. zn. 9Cdo/315/2020, sp. zn. 9Cdo/2/2021) uviedol, že v dovolaní, ktoré sa opiera o ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a) CSP, dovolateľ by mal: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) vysvetliť (a uviesť konkrétne stanoviská, judikáty alebo rozhodnutia najvyššieho súdu), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c) uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu, i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Dovolací súd je viazaný len tým, ako dovolateľ právnu otázku nastolí.

38. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní nevymedzí právnu otázku a neoznačí ustálenú súdnu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, alebo neoznačí rozhodnutia, v ktorých bola konkrétna právna otázka dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku, a ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie mal dovolateľ na mysli. V prípade absencie uvedeného dovolací súd nemôže pristúpiť ani k posudzovaniu procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešil súd prvej inštancie a odvolací súd a v súvislosti s tým ani vyhľadávať všetky (do úvahy prichádzajúce) rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré sa týkajú danej problematiky; týmto by uskutočnil prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK, str. 1382 a rozhodnutia najvyššieho súdu vo veciach sp. zn. 3Cdo/6/2017 a sp. zn. 3Cdo/28/2017).

39. Z obsahu dovolania žalovanej podaného s poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a) CSP je zrejmé, že uviedla všeobecnú charakteristiku nesprávností, ku ktorým podľa jej názoru došlo v konaní pred odvolacím súdom, avšak nekonkretizovala vo vzťahu k posudzovaniu platnosti Kúpnej zmluvy z 11. decembra 2013, možnosti odstraňovania jej väd, návrhu na vklad vlastníctva do katastra nehnuteľností a námietke premlčania právne otázky, na riešení ktorých založil odvolací súd svoje rozhodnutie a neoznačila ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od záverov ktorej sa odvolací súd odklonil, ani neoznačila spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniu § 421 ods. 1 CSP rozhodnutia dovolacieho súdu vyjadrujúce rozdielne právne názory. Namietala, že odvolací súd nesprávne posúdil platnosť kúpnej zmluvy, keď dospel k záveru, že neplatnou je len jej časť týkajúca sa budovy vrátnice, a že túto časť zmluvy možno od zvyšnej časti oddeliť a vplyv tohto hodnotenia na možnosť odstránenia z toho vyplývajúcej vady žalobcom požadovaným spôsobom, ako aj premlčania uplatneného práva, pri ktorom odvolací súd nezohľadnil zmeny žaloby. V čom konkrétne sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, resp. akú právnu otázku rieši dovolací súd rozdielne, dovolateľka neuviedla. Žalovaná týmito argumentmi vyjadrila len svoj nesúhlas s vyhodnotením skutkových okolností a na to nadväzujúcim právnym posúdením veci odvolacím súdom.

39.1. Vyššie uvedená dovolacia argumentácia žalovanej o nesprávnosti skutkových a právnych záverov odvolacieho súdu, či nedostatkoch odôvodnenia jeho rozhodnutia, nie je spôsobilá založiť prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Samotné polemizovanie dovolateľky s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a) CSP (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/203/2016, 3Cdo/6/2017, 3Cdo/67/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017).

40. Z uvedených dôvodov dovolací súd dospel k záveru, že dovolací dôvod podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP nebol žalovanou vymedzený spôsobom uvedeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP. Absenciu daných náležitostí je dôvodom pre odmietnutie dovolania podľa ustanovenia § 447 písm. f) CSP. Dovolanie žalovanej v časti, v ktorej namietala vady zmätočnosti podľa ustanovenia § 420 písm. e) a f) CSP dovolací súd odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje

proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

41. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa ustanovenia § 453 ods. 1 CSP tak, že úspešnému žalobcovi priznal nárok na ich náhradu v plnom rozsahu, keďže výsledok dovolacieho konania obdobný jeho zastaveniu zavinila žalovaná (§ 256 ods. 1 CSP).

42. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.